

© Diana Cârligeanu

© Editura EIKON 2025, pentru prezenta ediție
București, Calea Giulești 333, sector 6
cod poștal 060269, România

Difuzare / distribuție carte: tel/fax: 021 348 14 74
mobil: 0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: tel: 021 348 14 74
mobil: 0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro

web: www.librariaeikon.ro, www.edituraeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
EMINESCU, MIHAI

Sonete = **Sonnets** / Mihai Eminescu ; introd., cron., trad., coment.,
adendă, bibliogr. = introduction, chronology, translations, commentaries,
appendix, bibliography: K.V. Twain. - București : Eikon, 2025

Conține bibliografie

ISBN 978-606-49-1348-7

I. Twain, K. V. (ed. șt.)

821.135.1

DTP: Valerian Susan

Editor: Valentin Ajder

MIHAI EMINESCU

SONETE
•
SONNETS

Introducere, cronologie, traduceri,
comentarii, adendă, bibliografie

Introduction, chronology, translations,
commentaries, appendix, bibliography

K.V. TWAIN

E I K O N

București, 2025

CUPRINS

Introducere	9
Introduction	17
Cronologie.....	25
Chronology.....	45
Perspective.....	67
Perspectives	77
Cronologia sonetelor.....	87
Sonnet Chronology.....	89

SONETE / SONNETS

Adâncea mare.....	92
The Deep Deep Sea... ..	93
Azi oceanu-ntărât	94
Today the Roiling Ocean.....	95
Coborârea apelor	96
The Descent of Waters	97
Maria Tudor	98
Mary Tudor	99
Democrația	100
Democracy	101
Sonet satiric.....	102
Satirical Sonnet.....	103
Ai noștri tineri... ..	104
Our Youths... ..	105
Iubind în taină... ..	106
Loving in Secret... ..	107
Gândind la tine	108
Thinking of You.....	109

Pe gânduri ziua.....	110
Perpending in the Day.....	111
Vorbește-ncet.....	112
Speak Softly.....	113
Nenorocit noroc de-a fi iubit.....	114
Accursèd Luck This Being Loved.....	115
De ce mă-ndrept ș-acum... ..	116
Why do I Seek to Attain... ..	117
Sătul de lucru.....	118
Weary with Toil.....	119
Moruzi Bey fiind în bune toane.....	120
Moruzi Bey Being Well-Disposed.....	121
Mă-ntreb în sine-mi unde este slava.....	122
I Innerly Inquire where the Glory Is.....	123
Le Baron de Trois Étoiles.....	124
Le Baron de Trois Étoiles.....	125
Petri-notæ.....	126
Petri-notæ.....	127
Iambul.....	128
The Iamb.....	129
Oricare cap îngust.....	130
Every Narrow Head.....	131
Sauve qui peut.....	132
Sauve Qui Peut.....	133
Oricâte stele... ..	134
However Many Stars.....	135
Părea c-așteaptă.....	136
She Seemed to Wait... ..	137
Ușoare sunt viețile multora.....	138
How Easy the Lives of the Many.....	139
Răasai asupra mea.....	140
Rise Up Above Me.....	141
Când însuși glasul.....	142
When Even The Voice.....	143

Stau în cerdacul tău.....	144
I Stand on Your Veranda.....	145
Afară-i toamnă.....	146
Outside 'Tis Autumn.....	147
Sunt ani la mijloc.....	148
Years Have Flown.....	149
Trecut-au anii.....	150
Years Have Passed... ..	151
Veneția.....	152
Venice.....	153

COMENTARII

Comentarii.....	157
-----------------	-----

COMMENTARIES

Commentaries.....	191
-------------------	-----

ADENDĂ

Primul exercițiu sonetistic.....	225
----------------------------------	-----

APPENDIX

The First Sonnetistic Exercise.....	231
Bibliografie / Bibliography.....	235

Eminescu la 19 ani
Eminescu at age 19

CRONOLOGIE

1849-1850:

Mihail Eminovici (mai târziu cunoscut ca Mihai Eminescu) se naște la data de 20 decembrie 1849. Aceasta este data pe care poetul însuși o înscrie în albumul societății literare *Junimea*, în aprilie 1878. Mâna sa notează: „în anul 1849, luna decembr., ziua 20 (Sf. Ignat), în Botoșani”. Botezul este amânat până la 21 ianuarie 1850, când biserica nu mai poate înregistra copilul ca o naștere pe anul 1849. Data de 15 ianuarie 1850 este atunci selectată în mod arbitrar. Datorită unei confuzii și dezbateri prelungite asupra evidenței documentare pentru data și locul nașterii, 15 ianuarie 1850 a devenit data cunoscută și celebrată, în România, ca fiind data nașterii poetului.

Mihai este al șaptelea copil din unsprezece născuți în familia căminarului Gheorghe Eminovici și soției sale Raluca Iurașcu. Își petrece copilăria în satul Ipotești, în nord-estul României actuale. Peisajul copilăriei sale (dealuri, păduri, iazuri, izvoare) apare în multe dintre viitoarele creații poetice.

1858-1860:

Mihai este înscris în clasa a treia a școlii primare greco-orientale din Cernăuți (National-Hauptschule), în Bucovina: teritoriu controlat de Austria. Se

clasează pe locul 15 din 72 elevi în primul an, și pe locul 5 din 82 elevi la finalul clasei a patra. În al doilea semestru al clasei a patra, simțind dor de casă, Mihai fuge de la școală și parcurge pe jos întreaga distanță (peste 100 km) de la Cernăuți la Ipotești. Tatăl său, deloc încântat, îl duce înapoi la școală pe la finele lunii mai, cu permisul de trecere a frontierei datat 22 mai 1860.

1860-1863:

Mihai ia cursuri la K.K. Ober-Gymnasium din Cernăuți, unde rămâne repetent în al doilea an, din cauza performanței slabe la matematică și latină. (Excelează la limba română și istorie.) Conform amintirilor lui Teodor Ștefanelli, un bun prieten care îi este coleg de școală în Cernăuți și mai târziu coleg de facultate la Viena, Mihai are atracție și pentru istoria antică și se folosește mult de cartea *Weltgeschichte* a lui Welter.

Începând cu vacanța de primăvară din aprilie 1863, Mihai nu mai este printre elevi, renunțând la școală și rămânând în Ipotești. Conform unor cercetări credibile, în primăvara anului 1863 Mihai cunoaște și se atașează de o fată din Ipotești pe nume Casandra, care moare în ianuarie 1864, la vârsta de 19 ani, și este mai târziu evocată într-un număr semnificativ de poeme – începând cu *Din străinătate*.

1864:

În primăvară trupa de teatru Fani Tardini, aflată în turneu prin țară, ajunge la Botoșani. Când trupa se

pregătește să plece spre Cernăuți, poetul i se alătură pe post de sufleur. În acest mod revine în Cernăuți, dar nu ca elev.

În octombrie este angajat copist la Comitetul permanent al județului Botoșani.

1865:

În martie demisionează din postul de copist.

În toamnă devine elev privatist în clasa a cincea secundară în Cernăuți, unde iubitul profesor Aron Pumnul – care îi găzduiește pe Eminescu și alți elevi, – îl însărcinează cu îngrijirea bibliotecii sale private. Scrie poeziile *De-aș avea...* și *Din străinătate*, cea din urmă exprimând nostalgie pentru Ipotești.

1866:

Aron Pumnul moare în ziua de 12/24 ianuarie și un Mihai îndurerat compune poemul *La mormântul lui Aron Pumnul*, semnat M. Eminoviciu. Este primul poem publicat.

Revista *Familia* publică, în numărul din februarie-martie, poemul *De-aș avea...*, semnat Mihai Eminescu. (Directorul revistei, Iosif Vulcan, este cel care operează schimbarea de nume.)

Din cauza unor dificultăți în a găsi o gazdă, poetul părăsește Cernăuți în primăvară, fără a termina școala.

În cursul primăverii și verii Mihai călătorește prin Transilvania (Blaj, Alba-Iulia, Sibiu) și ajunge, într-un final, la Giurgiu.

Lucrează la poemele *Mortua est!*, *La o artistă*, *Ondina*, *Lida*. *Ondina* conține clare trimiteri la Casandra, iar în variante timpurii chiar îi conține numele. Elegia *Mortua est!* este și ea inspirată de moartea prematură a Casandrei. Mai târziu poetul ascunde identitatea fetei sub alte nume.

1867-1868:

Eminescu este angajat sufleur în trupa de teatru a lui Iorgu Caragiale și mai târziu – în primăvara anului 1868 – în trupa lui Pascaly. În jurul datei de 10 septembrie 1868 trupa lui Pascaly ajunge la București. Viitorul dramaturg I.L. Caragiale (1852-1912) îl întâlnește în acest moment și oferă următoarea descriere: „Era o frumusețe! O figură clasică încadrată de niște plete mari negre; o frunte înaltă și senină; niște ochi mari – la aceste ferestre ale sufletului se vedea că cineva este înăuntru; un zâmbet blând și adânc melancolic. Avea aerul unui sfânt tânăr coborât dintr-o veche icoană, un copil predestinat durerii, pe chipul căruia se vedea scrisul unor chinuri viitoare”.

Eminescu continuă colaborarea cu revista *Familia*, publicând *Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie* (aprilie 1867), *La o artistă* (august 1868) și *Amorul unei marmure* (septembrie-octombrie 1868).

În septembrie 1868 poetul semnează un contract cu Teatrul Național pentru postul de sufleur și copist pe o perioadă de șase luni.

Fragmentul de roman *Geniu pustiu*, niciodată finalizat ca roman, datează din perioada 1868-1870.

1869:

Eminescu lucrează la poemele *Venere și Madonă*, *Întunericul și Poetul*, *Replici*, *Locul aripelor*, *De-aș muri ori de-ai muri*, *Unda spumă*, *Când...* și altele.

Între 19-25 martie soprana Carlotta Patti (c. 1840-1889) ține o serie de patru concerte la Teatrul Național din București. Impresionat, Eminescu încearcă într-un caiet primul exercițiu sonetistic: *Sonnet la Carlotta Patti*. Poemul este finalizat mai târziu, ca lucrarea în două părți intitulată *La o artistă* (publicată postum), din care prima parte este un cvasi-sonet. Poemul nu trebuie confundat cu primul *La o artistă*, publicat în *Familia* în august 1868: există două poeme distincte cu același titlu.

Tot în martie Eminescu se re-alătură trupei Pascaly, în urma expirării contractului cu Teatrul Național.

În aprilie Eminescu devine membru al societății literare *Oriental*, care intenționează să culegă folclor și documente istorice.

Termină traducerea cărții *Arta reprezentării dramatice* de Enric Theodor Röttscher.

În vară poetul vizitează Ipotești și pare să ajungă la o înțelegere cu tatăl său de a merge la universitate. Pare să folosească vizita pentru a culege folclor.

Începând din semestrul de toamnă 1869-1870, Eminescu audiază cursuri la Universitatea din Viena. Acestea includ prelegeri despre Descartes, Spinoza, Leibniz, metafizica lui Aristotel. În afara școlii citește mult: Platon, Schopenhauer, Rousseau, *Vedele* indiene, *Sakuntala* lui Kalidasa, *et cetera*.

La 1 ianuarie Eminescu, alături de un grup de colegi, îl vizitează pe Alexandru Ioan Cuza (1820-1873), unul dintre fondatorii României moderne, detronat în anul 1866 și aflat acum în exil în Döbling.

Într-un articol publicat în *Familia* la data de 18/30 ianuarie Eminescu propune crearea unui teatru național în Regatul României. Acolo îl laudă pe Shakespeare, numindu-l „geniala acvilă a Nordului”.

Publică *Venere și Madonă* în numărul din 15 aprilie al revistei *Convorbiri literare și Epigonii* în numărul din 15 august al aceleiași reviste.

1871:

Convorbiri literare publică un nou grupaj de poeme: *Mortua est!*, *Înger de pază*, *Noaptea...*

Festivități de amploare se țin la Mănăstirea Putna în ziua de 15/27 august, cu participarea românilor din toate provinciile. Eminescu joacă un rol crucial în organizarea acestui eveniment.

Face planuri pentru elaborarea amplului poem *Memento mori* (sub titluri multiple ce includ *Panorama deșertăciunilor*, *Tempora mutantur*, *Vanitas vanitatum omnia vanitas*), nuvela *Sărmanul Dionis* și poemul *Împărat și proletar* (sub titlul *Proletarul*).

Anul școlar 1871-1872 din Viena este foarte dificil din cauza lipsei de fonduri din partea împovăratei sale familii. Scrisorile trimise la Ipotești solicită bani în mod repetat.

1872:

Se crede, în general, că Eminescu a cunoscut-o pe Veronica Micle (1850-1889), femeia care va deveni iubirea vieții lui, în primăvara aceasta. Ea este căsătorită cu mult mai vârstnicul profesor universitar Ștefan Micle (1820-1879) și are două fiice, născute în 1866 și 1868.

La finele lui aprilie poetul nu mai este în Viena, părăsind școala din cauza lipsei de fonduri.

La 1 septembrie Eminescu citește, într-o sesiune a societății *Junimea*, nuvela *Sărmanul Dionis* și fragmentul *Egipetul* (mai târziu încorporat în *Memento mori*). La 7 septembrie citește poeziile *Înger și demon* și *Floare albastră*, trezind entuziasm în rândul membrilor *Junimii*. În ziua de 22 septembrie societatea *Junimea* decide să îi acorde o bursă pentru a-i permite să studieze la Berlin.

În decembrie poetul se înscrie la Universitatea din Berlin, unde audiază cursuri despre – *inter alia* – istoria filozofiei, istoria Egiptului, drept roman, filozofia hegeliană, geografie, fizică, sanscrită.

1873:

În aprilie *Convorbiri literare* publică *Înger și demon* și *Floare albastră*.

Eminescu lucrează la poemele *Împărat și proletar*, *Călin nebunul* (basm în versuri), *Fata-n grădina de aur* – ultimul anunțând *Luceafărul* de mai târziu.

În decembrie se înscrie pentru al doilea (și ultimul) an școlar la Universitatea din Berlin.

La 25 ianuarie Titu Maiorescu face prima donație către Academia Română: manuscrise eminesciene ce totalizează 44 de caiete. În scrisoarea ce acompaniază donația Maiorescu spune că acestea i-au fost oferite cadou de Eminescu.

1904:

La 28 mai Titu Maiorescu face a doua donație către Academia Română: cărți și manuscrise din lada lui Eminescu. Acestea sunt însoțite de afirmația că provin din biblioteca tatălui său.

CHRONOLOGY

1849-1850:

Mihail Eminovici (later known as Mihai Eminescu) is born on December 20, 1849. This is the date which the poet himself inscribes on the member list of the *Junimea* literary society, in April 1878. His handwritten note reads, “the year 1849, the month of December, day 20 (Saint Ignatius), Botoșani.” The baptism is delayed until January 21, 1850, at which point the church can no longer register the child as a birth for the year 1849. The date of January 15, 1850 is then arbitrarily assigned. Due to prolonged confusion and debates about the documentary evidence for the date and place of birth, January 15, 1850 has become known and celebrated, throughout Romania, as the poet’s birthdate.

Mihai is the seventh child, out of eleven, born to the landowner Gheorghe Eminovici and his wife Raluca Iurașcu. He spends his childhood in the village of Ipotești, in the north-east of current-day Romania. The landscape of his childhood (hills, woods, ponds, springs) makes an appearance in many of the later poetic creations.

1858-1860:

Mihai is enrolled in the third grade of an Oriental Greek primary school in Cernăuți (National-Hauptschule), in Austria-controlled Bukovina. He is ranked 15th among 72 students in the first year, and 5th among 82 students upon finishing the fourth grade. In the second semester of the fourth grade, missing home, Mihai elopes and walks the entire distance (over 62 miles) from Cernăuți to Ipotești. His father, displeased, takes him back to school in late May, with the frontier-crossing permit dated May 22, 1860.

1860-1863:

Mihai attends classes at K.K. Ober-Gymnasium in Cernăuți, and flunks them in the second grade, due to poor performance in mathematics and Latin. (He excels in Romanian and history.) According to Teodor Ștefanelli, a good friend who is a fellow student in Cernăuți and later in Vienna, Mihai also loves ancient history and makes much use of Welter's *Weltgeschichte*.

Beginning with the spring break of April 1863, he is no longer among the students, having dropped out and remained in Ipotești. According to compelling researches, in the spring of 1863 Mihai meets and develops a fondness for a girl from Ipotești named Casandra, who dies in January 1864, aged 19, and is later evoked in a significant number of poems – beginning with *From Abroad*.

1864:

In spring the Fani Tardini theater troupe is on tour, and reaches Botoșani. When the troupe prepares to depart for Cernăuți, the poet is hired as prompter. Thus he returns to Cernăuți, but not as a student.

In October he is hired as copyist for the Permanent Committee of Botoșani county.

1865:

In March he tenders his resignation from the copyist post.

In the fall he becomes a private student in the fifth middle school grade in Cernăuți, where the beloved teacher Aron Pumnul – hosting Eminescu and other students, – places him in charge of his private library. He pens the poems *If I Had...* and *From Abroad*, with the latter expressing nostalgia for Ipotești.

1866:

Aron Pumnul passes away on January 12/24, and a grieving Mihai pens the poem *At the Tomb of Aron Pumnul*, signed M. Eminoviciu. It is the first poem he publishes.

The *Familia* magazine publishes, in its February-March issue, the poem *If I Had...*, signed Mihai Eminescu. (It is the magazine's director, Iosif Vulcan, that operates the name change.)

Due to difficulties in finding proper accommodation, the poet leaves Cernăuți in spring, without finishing school.

In spring and summer Mihai travels through Transylvania (Blaj, Alba-Iulia, Sibiu) and eventually reaches Giurgiu.

He works on the poems *Mortua Est!*, *To an Artist*, *Ondina*, *Lida*. *Ondina* has clear references to Casandra, and in early versions even contains her name. The elegy *Mortua Est!* is also inspired by Casandra's premature demise. Later on the poet disguises Casandra's identity under other names.

1867-1868:

Eminescu is hired as prompter in Iorgu Caragiale's theater troupe, and later – in the spring of 1868 – in Pascaly's troupe. Around September 10, 1868 Pascaly's troupe reaches Bucharest. The future playwright I.L. Caragiale (1852-1912) meets him at this time, and offers the following description: "He was a beauty! A classical figure framed by long black hair; a high and serene forehead; large eyes – windows of the soul which informed one that someone was inside; a gentle and deeply melancholy smile. He had the air of a young saint stepping out of an old icon, a child predestined for grief, on whose face stood written some future sorrows."

Eminescu continues to collaborate with the *Familia* magazine, publishing *My Wish For You*, *Sweet Romania* (April 1867), *To an Artist* (August 1868) and *Love of One Marbleous* (September-October 1868).

In September 1868 the poet signs a contract with the National Theater to act as prompter and copyist for six months.

The novel fragment *Desolate Genius*, never made into a novel, dates from 1868-1870.

1869:

Eminescu works on the poems *Venus and Madonna*, *The Dark and the Poet*, *Replies*, *The Place of the Wings*, *If I Died or If You Died*, *The Wave Foams*, *When...*, and others.

Between March 19-25 the soprano Carlotta Patti (c. 1840-1889) holds a series of four concerts at the National Theater in Bucharest. Greatly impressed, Eminescu undertakes his first sonnetistic exercise in his notebooks: *Sonnet for Carlotta Patti*. The poem is completed at a later date, as the two-part *To an Artist* (posthumously published), the first part being a quasi-sonnet. This poem should not be confused with the first *To an Artist*, published in *Familia* in August 1868: two distinct poems exist bearing the same title.

Also in March Eminescu rejoins the Pascaly troupe, following the expiration of his contract with the National Theater.

In April Eminescu joins the *Oriental* literary society, which aims to collect folklore and historical documents.

He finishes the translation of *The Art of Dramatic Representation*, by Enric Theodor Röttscher.

In summer the poet visits Ipotești and seems to reach an understanding with his father to go to university. He appears to use the visit to collect folklore.

Beginning with the 1869-1870 fall semester, Eminescu audits classes at the University of Vienna. He attends lectures on Descartes, Spinoza, Leibniz, Aristotelian metaphysics. Outside of school, he reads widely: Plato, Schopenhauer, Rousseau, the Indian *Vedas*, Kalidasa's *Shakuntala*, others.

1870:

On January 1 Eminescu, together with a group of fellow students, pays a visit to Alexandru Ioan Cuza (1820-1873), one of the founders of modern Romania, dethroned in 1866 and now in exile in Döbling.

In an article published in *Familia* on January 18/30 Eminescu proposes the creation of a national theater in the Kingdom of Romania. Therein he praises Shakespeare, calling him "the brilliant aquila from the North."

He publishes *Venus and Madonna* in the April 15 issue of *Convorbiri literare* and *The Epigones* in the August 15 issue of the same magazine.

1871:

Convorbiri literare publishes a further set of poems: *Mortua Est!*, *Guardian Angel*, *At Night...*

Great festivities are held at Putna Monastery on August 15/27, with the participation of Romanians

from all provinces. Eminescu plays a crucial role in the organization of this event.

He makes plans for the elaboration of the ample poem *Memento Mori* (under the titles *The Wasteland*, *Tempora Mutantur*, *Vanitas vanitatum omnia vanitas*), the novella *The Wretched Dionis* and the poem *Emperor and Proletarian* (under the title *The Proletarian*).

The 1871-1872 school year in Vienna is very difficult, due to a lack of funds from his burdened family. The letters sent to Ipotești keep asking for money.

1872:

It is generally believed that Eminescu meets Veronica Micle (1850-1889), the woman who will become his lifelong love, this spring. She is married to the much older university professor Ștefan Micle (1820-1879) and has two daughters, born in 1866 and 1868 respectively.

By the end of April the poet is no longer in Vienna, having returned home due to scarcity of funds.

On September 1 Eminescu reads, in a session of the *Junimea* society, the novella *The Wretched Dionis* and *Egypt* (later incorporated into *Memento Mori*). On September 7 he reads the poems *Angel and Demon* and *Flower Blue*, stirring up excitement among the members of *Junimea*. On September 22 the *Junimea* society decides to offer Eminescu a stipend so that he may take up studies in Berlin.